

خواص انحنایی مترهای فینسلری استرچ ضعیف

مهدی سبزواری^{۱*}، اسما قاسمی^۱، اکبر طیبی^۲

۱- دانشگاه هرمزگان، دانشکده علوم پایه، گروه ریاضی

۲- دانشگاه قم، دانشکده علوم پایه، گروه ریاضی

دریافت ۹۸/۰۳/۰۴

پذیرش ۹۸/۱۲/۲۱

چکیده

در این مقاله، مترهای فینسلری استرچ ضعیف را مورد مطالعه قرار می‌دهیم. در ابتدا نشان می‌دهیم که هر متریک استرچ ضعیف L -کاهشی کامل با تاب کارت‌ان کراندار، یک متر لندسبرگ است. در ادامه یک دسته‌بندی از مترهای فینسلری دو بعدی استرچ ضعیف را ارائه می‌دهیم. در انتها نشان می‌دهیم که هر متر کروپینای استرچ ضعیف با 1 -فرم کیلینگ ثابت، یک متر بروالدی است.

واژه‌های کلیدی: متر استرچ، متر استرچ ضعیف، متر لندسبرگ، متر بروالد، متر C -کاهشی، متریک L -کاهشی.

۱. مقدمه

در هندسه فینسلری، اولین کمیت غیر ریمانی که تاب کارت‌ان نامیده می‌شود، در سال ۱۹۳۴ توسط کارت‌ان معرفی شده است [۴]. غیر از تاب کارت‌ان چندین کمیت غیر ریمانی مهم دیگر نیز وجود دارند، از جمله انحنای بروالد B ، انحنای لندسبرگ L ، انحنای میانگین لندسبرگ $\bar{L}$ ، انحنای استرچ Σ و غیره. اخیراً تعدادی کمیت غیر ریمانی پیچیده و جالب نظیر H -انحنا، $\bar{H}$ -انحنا و $\hat{C}$ -انحنا نیز در هندسه فینسلری معرفی شده‌اند (مراجع [۵]، [۶]، [۱۱]، [۱۲]، [۱۴] و [۱۹] را ببینید). همه این کمیت‌ها برای مترهای ریمانی صفر هستند، لذا به آنها انحنای غیر ریمانی گفته می‌شود. این کمیت‌های هندسی غیر ریمانی، تفاوت بین هندسه فینسلری و هندسه ریمانی را شرح می‌دهند. لذا مطالعه این کمیت‌ها برای شناخت طبیعت هندسه فینسلری مفید واقع می‌شود.

فرض کنیم (M, F) یک منیفلد فینسلری n -بعدی باشد. دو تانسور مهم روی منیفلدهای فینسلری وجود دارد: تانسور متریک اساسی g_y و تاب کارت‌ان C_y ، که به ترتیب از دومین و سومین مرتبه مشتق $1/2F_x^2$ در $y \in T_x M_0$ به دست می‌آیند. میزان تغییرات تاب کارت‌ان در طول ژئودزی‌ها، انحنای لندسبرگ L_y گفته می‌شود. در [۳]، بروالد یک انحنای غیر ریمانی را معرفی کرد که انحنای استرچ نامیده شده و آنرا با نماد Σ_y نشان داد. او ثابت کرد که این تانسور صفر می‌شود اگر و تنها اگر طول یک بردار تحت تبدیل موازی در طول یک متوازی الاضلاع بی‌نهایت کوچک

*نویسنده مسئول: msabzviri@gmail.com

بدون تغییر بماند. F را یک متر فینسلری استرچ گوئیم اگر $\bar{\Sigma} = 0$. در مقاله [۱۳]، نجفی - طیبی با گرفتن رد نسبت به g_{γ} در اولین و دومین متغیر Σ_{γ} ، انحناهای استرچ میانگین $\bar{\Sigma}_{\gamma}$ را معرفی نمودند. به متر فینسلری F استرچ ضعیف گفته می‌شود اگر که $\bar{\Sigma} = 0$. لذا هر متر لندسبرگی و استرچی یک متر استرچ ضعیف است. یک تعمیم دیگر از مترهای لندسبرگی وجود دارد. متر F را L -کاهشی گوئیم اگر انحناهای لندسبرگ آن به صورت زیر داده شود:

$$L_{ijk} = \frac{1}{n+1} \{h_{ij}J_k + h_{jk}J_i + h_{ki}J_j\},$$

که در آن $FF_{ij} := h_{ij}$ متریک زاویه‌ای است. ابتدا قضیه زیر را ثابت می‌کنیم.

قضیه ۱. هر متریک استرچ ضعیف L -کاهشی کامل با تاب کارت‌ان کراندار، یک متریک لندسبرگ است.

با استفاده از قضیه فوق نتیجه زیر حاصل می‌شود.

نتیجه ۱. هر متریک C -کاهشی استرچ ضعیف کامل، یک متریک بروالد است.

در [۱۶]، زاو سطوح بروالدی را در نظر می‌گیرد و یک قضیه اساسی را ثابت می‌کند: هر سطح بروالدی، یا ریمانی است یا موضعاً مینکوفسکی. فضاها بروالد توسط زاو در [۱۶] دسته‌بندی شده و به طور واضح در [۱۷] ساخته شده‌اند. از طرف دیگر، کلاس مترهای بروالدی یک زیرکلاس از کلاس مترهای استرچ ضعیف هستند. خیلی جالب خواهد بود اگر که سطح استرچ ضعیف غیر ریمانی و غیر موضعاً مینکوفسکی، در ساختار فینسلری هموار و قویا محدب، روی کلاف مماسی وجود داشته باشد. این نکته ما را برمی‌انگیزاند که سطوح استرچ ضعیف را در نظر بگیریم. لذا قضیه زیر را ثابت خواهیم نمود.

قضیه ۲. فرض کنیم (M, F) یک منیفلد فینسلری دو بعدی باشد. آن‌گاه موارد زیر برقرارند:

الف) F یک متر استرچ ضعیف است اگر و تنها اگر یک متر استرچ باشد.

ب) فرض کنیم اسکالر اساسی F در شرط $2(II_1)' - (I_1)^2 F \neq 0$ صدق کند. آن‌گاه F یک متر استرچ ضعیف است اگر و تنها اگر یک متر ریمانی باشد.

با استفاده از قضیه فوق، نتیجه زیر را داریم.

نتیجه ۲. هر سطح کروپینای استرچ ضعیف مثبت-معین، یا ریمانی و یا موضعاً مینکوفسکی است.

در [۱۳]، نجفی - طیبی نشان داده‌اند که هر متر راندرز استرچ ضعیف با ۱-فرم کیلینگ ثابت، یک متر بروالدی است. در اینجا ما قضیه زیر را ثابت می‌کنیم.

قضیه ۳. هر متر کروپینای استرچ ضعیف با ۱-فرم کیلینگ ثابت، یک متریک بروالدی است.

با استفاده از قضیه فوق نتیجه زیر حاصل می‌شود.

نتیجه ۳. هر متریک C -کاهشی استرچ ضعیف با ۱-فرم کیلینگ ثابت یک متر بروالدی است.

۲. مفاهیم مقدماتی

فرض کنید M یک منیفلد n -بعدی C^∞ باشد. فضای مماس در نقطه $x \in M$ را با $T_x M$ و کلاف مماسی M را با نماد $TM = \bigcup_{x \in M} T_x M$ مشخص می‌کنیم. یک متر فینسلری روی M یک تابع مانند $F: TM \rightarrow [0, \infty]$ است که دارای خواص زیر است: F روی $TM \setminus \{0\}$ ، $TM_0 := TM \setminus \{0\}$ ، C^∞ است، F روی تارهای کلاف مماسی TM همگن مثبت از درجه یک است و (iii) برای هر $y \in T_x M$ ، فرم مربعی g_y روی $T_x M$ مثبت-معین است

$$g_y(u, v) := \frac{1}{2} \frac{\partial^2}{\partial s \partial t} [F^2(y + su + tv)]|_{s,t=0}, \quad u, v \in T_x M.$$

زوج (M, F) را یک منیفلد فینسلری n -بعدی می‌گوییم.

فرض کنید (M, F) یک منیفلد فینسلری n -بعدی باشد و نیز $x \in M$ و $F_x := F|_{T_x M}$ برای اندازه‌گیری میزان ناقلیدسی بودن F_x ، تاب کارتانه را به صورت $C_y: T_x M \times T_x M \times T_x M \rightarrow \mathbb{R}$ تعریف می‌کنیم که در آن

$$C_y(u, v, w) := \frac{1}{2} \frac{d}{dt} [g_{y+tw}(u, v)]_{t=0}, \quad u, v, w \in T_x M.$$

خانواده $C := \{C_y\}_{y \in TM_0}$ تاب کارتانه نامیده می‌شود. به وضوح $C = 0$ است اگر و تنها اگر F ریمانی باشد. برای $y \in T_x M_0$ تاب میانگین کارتانه I_y را با $I_y(u) := I_i(y)u^i$ تعریف می‌کنیم که در آن $I_i := g^{jk} C_{ijk}$. بنا بر قضیهٔ دایکه، F ریمانی است اگر و تنها اگر $I_y = 0$ (به مرجع [۲] مراجعه شود). یک متر فینسلری F روی منیفلد n -بعدی M ، C -کاهشی نامیده می‌شود اگر که تانسور کارتانه آن به صورت زیر باشد:

$$C_{ijk} = \frac{1}{n+1} \{h_{ij}I_k + h_{jk}I_i + h_{ki}I_j\},$$

که در آن $h_{ij} := FF_{ij}$ متریک زاویه‌ای است [۹].

لم مانسوموتو-هوجو ([۱۹]، [۲]): فرض کنید (M, F) یک منیفلد فینسلری n -بعدی باشد ($n \geq 3$). آنگاه F یک متر C -کاهشی است اگر و فقط اگر به صورت یک متر راندرز $F = \alpha + \beta$ و یا یک متر کروپینا $F = \alpha^2/\beta$ باشد. مشتقات کوریانت افقی C در طول ژئودزی‌ها، انحنای لندسبرگ $L_y: T_x M \times T_x M \times T_x M \rightarrow \mathbb{R}$ را نتیجه می‌دهد که به صورت $L_y(u, v, w) := L_{ijk}(y)u^i v^j w^k$ تعریف می‌شود که در آن

$$L_{ijk} := C_{ijk}|_s y^s.$$

در این مقاله از الصاق بروالد مربوط به مترهای فینسلری استفاده می‌کنیم و مشتق افقی و عمودی کوریانت تانسورهای فینسلری را به ترتیب با نمادهای "||" و "||" نشان خواهیم داد. خانواده $L := \{L_y\}_{y \in TM_0}$ انحنای لندسبرگ نامیده می‌شود. F یک متر فینسلری لندسبرگ نامیده می‌شود اگر $L = 0$. مشتقات کوریانت افقی L در طول ژئودزی‌ها

انحنای لندسبرگ میانگین $J_y(u) := J_i(y)u^i$ را نتیجه می‌دهد که در آن $J_i := g^{jk}L_{ijk}$ اگر $J = 0$ آن‌گاه F یک متر لندسبرگ ضعیف گفته می‌شود.

برای یک بردار غیر صفر $y \in T_x M_0$ انحنای استرچ $\Sigma_y: T_x M \times T_x M \times T_x M \times T_x M \rightarrow \mathbb{R}$ را به صورت

$$\Sigma_y(u, v, w, z) := \Sigma_{ijkl}(y)u^i v^j w^k z^l$$

تعریف می‌کنیم که در آن

$$\Sigma_{ijkl} := 2(L_{ijk|l} - L_{ij|lk}).$$

اگر $\Sigma = 0$ باشد، آن‌گاه F را یک متر فینسلر استرچ می‌نامیم. به وضوح هر متر لندسبرگ، یک متر استرچ است. اگر نسبت به دو اندیس اول انحنای استرچ میانگین رد بگیریم، یک انحنای غیر ریمانی جدید به نام انحنای میانگین استرچ به دست می‌آوریم. برای یک بردار غیر صفر $y \in T_x M_0$ $\bar{\Sigma}: T_x M \times T_x M \rightarrow \mathbb{R}$ را با $\bar{\Sigma}_y(u, v)$ تعریف می‌کنیم که در آن

$$\bar{\Sigma}_{ij} := g^{kl}\Sigma_{klij}.$$

اگر $\bar{\Sigma} = 0$ باشد آن‌گاه به F یک متر استرچ ضعیف گفته می‌شود. به سادگی می‌توان دید که هر متر لندسبرگ یا متر استرچ، یک متر استرچ ضعیف است.

برای منیفلد فینسلری (M, F) ، یک میدان برداری سرتاسری G توسط F روی کلاف مماسی TM_0 القا می‌شود به طوری که در یک مختصات استاندارد (x^i, y^i) برای TM_0 به صورت $G = y^i \frac{\partial}{\partial x^i} - 2G^i(x, y) \frac{\partial}{\partial y^i}$ نوشته می‌شود که در آن

$$G^i(x, y) := \frac{1}{4} g^{il} \left\{ \frac{\partial^2 F^2}{\partial x^k \partial y^l} y^k - \frac{\partial F^2}{\partial x^l} \right\}.$$

میدان برداری G اسپری متناظر با منیفلد فینسلری (M, F) نامیده می‌شود. در مختصات موضعی، یک منحنی $c = c(t)$ یک ژئودزیک از F است اگر و فقط اگر مختصات آن $c = (c^i(t))$ در معادله $\ddot{c}^i + 2G^i(\dot{c}) = 0$ صدق کند. فرض کنیم (M, F) یک منیفلد فینسلری باشد. F را یک متر بروالد گوییم در صورتی که انحنای بروالد آن صفر باشد و به صورت زیر تعریف می‌شود:

$$B^i{}_{jkl} := \frac{\partial^3 G^i}{\partial y^j \partial y^k \partial y^l}.$$

با استفاده از انحنای بروالد، می‌توان انحنای لندسبرگ را به صورت زیر نیز تعریف نمود:

$$L_{jkl} := -\frac{1}{2} y_i B^i{}_{jkl}.$$

بنا بر همین تعریف می‌توان دید که هر متر بروالدی یک متر لندسبرگی است.

۳. اثبات قضیه ۱

در این بخش می‌خواهیم قضیه ۱ را ثابت کنیم. برای این کار، ابتدا لم زیر را ارائه می‌دهیم.

لم ۱. فرض کنید (M, F) یک منیفلد L -کاهشی و F یک متر استرچ ضعیف باشد. برای هر ژئودزیک $c = c(t)$ و هر میدان برداری موازی $V = V(t)$ در طول c ، توابع $C(t) := C_c(V(t))$ و $L(t) = L_c(V(t))$ در رابطه زیر صدق می‌کنند:

$$(۱)$$

$$C(t) = t L(0) + C(0).$$

اثبات. بنا بر فرض F یک متر L -کاهشی است پس

$$(۲)$$

$$L_{ijk} = \frac{1}{n+1} \{h_{ij}J_k + h_{jk}J_i + h_{ki}J_j\}.$$

با مشتق‌گیری از (۲) در طول ژئودزی‌های فینسلری داریم

$$(۳)$$

$$L_{ijk|s}y^s = \frac{1}{n+1} \{h_{ij}J_k|s y^s + h_{jk}J_i|s y^s + h_{ki}J_j|s y^s\}.$$

چون F یک متر استرچ ضعیف است لذا $J_{i|j} = J_{j|i}$ ، با ضرب آن در y^j داریم:

$$(۴)$$

$$J_{i|j}y^j = 0.$$

با استفاده از (۳) و (۴) خواهیم داشت

$$(۵)$$

$$L_{ijk|s}y^s = 0.$$

فرض کنید

$$(۶)$$

$$C(t) := C_c(V(t)) \quad \text{و} \quad L(t) := L_c(V(t)).$$

با تعریف ما از L_y داریم

$$L(t) = C'(t).$$

پس با استفاده از (۵) و (۶)، معادله زیر را به دست می‌آوریم

(۷)

$$C''(t) = L'(t) = L_{i|l}(\dot{c}(t))\dot{c}^l(t)V^i(t) = 0.$$

بنابر (۷) رابطه (۱) برقرار است. □

یادآوری ۱. فرض کنید (M, F) یک منیفلد فینسلری و $c: [a, b] \rightarrow M$ یک ژئودزی باشد. برای یک میدان

برداری موازی $V = V(t)$ در طول منحنی c ، رابطه زیر برقرار است:

(۸)

$$g_{\dot{c}}(V(t), V(t)) = \text{ثابت}$$

اثبات قضیه ۱. فرض کنید (M, F) یک منیفلد فینسلری کامل باشد. یک بردار یکه دلخواه $y \in T_x M$ و یک بردار

دلخواه $v \in T_x M$ را در نظر بگیرید. فرض کنید $c = c(t)$ ژئودزیکی باشد به طوری که

$$\dot{c}(0) = y, \quad c(0) = x$$

همچنین فرض کنیم که $V = V(t)$ میدان برداری موازی در طول c با شرط $V(0) = v$ باشد. با استفاده از لم ۱

داریم

(۹)

$$C(t) = tL(0) + C(0)$$

بنا بر فرض قضیه C_y کراندار می‌باشد. این بدین معنی است که ثابت $B < \infty$ چنان وجود دارد که

(۱۰)

$$\|C\|_x := \sup_{y \in T_x M_0} \sup_{v \in T_x M} \frac{C_y(v)}{[g_y(v, v)]^{3/2}} \leq B$$

طبق یادآوری فوق داریم $|C(t)| \leq BT^{3/2} < \infty$ که در آن T یک ثابت است. بنابراین $C = C(t)$ یک تابع کراندار

روی بازه $[0, \infty)$ خواهد بود. حال با قرار دادن $t \rightarrow \infty$ و نیز در نظر گرفتن کراندار بودن تابع C ، معادله (۹) ایجاب

می‌کند که

$$L_y(v) = L(0) = 0.$$

و در نتیجه، F یک متریک لندسبرگ است. □

نتیجه ۳. هر متریک استرج ضعیف C -کاهشی کامل، یک متریک بروالدی است.

اثبات. نشان داده شد است که هر متر C -کاهشی با انحنای لندسبرگ صفر، یک متریک بروالدی است [۷] و [۸]. در

[۱۵] شن اثبات کرده که هر متریک راندرز، تاب کارتان کراندار دارد. در [۱۸] طیبی - صادقی نشان داده‌اند که متر

کروپینا تاب کارتان کراندار دارد. پس مترهای C-کاهشی داری تاب کارتان کراندار هستند. از طرفی هر متر C-کاهشی یک متر L-کاهشی است. لذا با استفاده از قضیه ۱ به اثبات می‌رسیم. □

۴. اثبات قضیه ۲

در این فصل، قصد داریم تا قضیه دوم را اثبات کنیم. ابتدا کنج بروالد را یادآوری می‌کنیم که برای محاسبات در بعد ۲ از آن استفاده خواهیم کرد. فرض کنید (M, F) یک منیفلد فینسلری دو بعدی باشد. کنج بروالدی (ℓ^i, m^i) را در نظر می‌گیریم که در آن $\ell^i = y^i/F(y)$ و m^i بردار واحدی است که $\ell_i = g_{ij}\ell^j$ و $\ell_i m^i = 0$.

قضیه ۴. هر متریک فینسلری دو بعدی یک متریک استرچ است اگر و فقط اگر یک متریک استرچ ضعیف باشد اگر و فقط اگر $I_{|1|1} = 0$.

اثبات: به این دلیل که تاب کارتان در جهت ℓ^i مؤلفه‌ای ندارد یعنی

$$C_{ijk}y^i = 0.$$

لذا در کنج بروالد می‌تواند به صورت زیر نوشته بشود:

$$(11)$$

$$FC_{ijk} = Im_i m_j m_k.$$

که در آن میدان اسکالر I ، اسکالر اساسی متر F نامیده می‌شود. از (۱۱) مشتق افقی می‌گیریم

$$(12)$$

$$FC_{ijk|l} = (I_{|1}\ell_l + I_{|2}m_l)m_i m_j m_k.$$

با ضرب (۱۲) در y^l داریم

$$(13)$$

$$L_{ijk} = I_{|1}m_i m_j m_k.$$

از (۱۳) مشتق افقی گرفته و با استفاده از تعریف انحناي استرچ به رابطه زیر می‌رسیم:

$$\begin{aligned} \sum_{ijkl} &= 2[L_{ijk|l} - L_{ijl|k}] \\ &= 2[(I_{|1|1}L_l + I_{|1|2}m_l)m_k - (I_{|1|1}L_k + I_{|1|2}m_k)m_l]m_i m_j. \end{aligned}$$

که نتیجه می‌دهد

$$(14)$$

$$\sum_{ijkl} = 2I_{|1|1}(L_l m_k - L_k m_l)m_i m_j.$$

چون

$$g^{ij}m_i m_j = m^l m_l = 1.$$

لذا با ضرب (۱۴) در g^{ij} به رابطه زیر می‌رسیم:

(۱۵)

$$\bar{\Sigma}_{kl} = 2I_{|1|1}(L_k m_k - L_l m_l).$$

با استفاده از (۱۴) و (۱۵) اثبات کامل می‌شود. $\square$

اثبات قضیه ۲. انحنای بروالد یک رویه فینسلری به صورت زیر نوشته می‌شود:

$$B_{jkl}^i = F^{-1}(-2I_{,1}L^i + I_2 m^i)m_j m_k m_l,$$

که در آن $I_2 = I_{,2} + I_{,1|2}$ (صفحه ۶۸۹ در [۱] را ببینید). تانسور کارتان F ، به صورت زیر نوشته می‌شود:

$$C_{ijk} = F^{-1}I m_i m_j m_k.$$

بنابراین انحنای بروالدی نیز به صورت زیر بیان می‌شود

(۱۶)

$$B_{jkl}^i = \mu C_{jkl} L^i + \lambda (h_j^i h_{kl} + h_k^i h_{jl} + h_l^i h_{jk}),$$

که در آن $h_{ij} := m_i m_j$ ، متریک زاویه‌ای است، $\mu = -2I_{,1}/I$ و $\lambda = I_{,2}/3$ با ضرب (۱۶) در $\mathcal{Y}_i$ داریم

(۱۷)

$$L_{ijk} = -\frac{1}{2}\mu F C_{ijk}.$$

از معادله (۱۷) خواهیم داشت

(۱۸)

$$J_i = -\frac{1}{2}\mu F I_i.$$

مشتق‌گیری افقی از (۱۸) رابطه زیر را می‌دهد

(۱۹)

$$J_{i|j} = -\frac{1}{2}F(\mu_j I_i + \mu I_{i|j}).$$

که در آن $\mu_i := \mu_{|j}$ ، بنابراین

(۲۰)

$$\bar{\Sigma}_{ij} = -F[\mu_j I_i - \mu_i I_j + \mu(I_{i|j} - I_{j|i})].$$

با استفاده از فرض قضیه و (۲۰) نتیجه می‌شود که

(۲۱)

$$\mu_j I_i - \mu_i I_j = \mu(I_{j|i} - I_{i|j}).$$

با ضرب (۲۱) در y^i عبارت زیر حاصل می‌شود

$$(22)$$

$$\dot{\mu}I_i = -\mu J_i,$$

که در آن $\mu^j := \mu|_j y^j$. معادله (۱۸) را در معادله (۲۲) جاگذاری می‌کنیم:

$$(23)$$

$$[2\dot{\mu} - \mu^2 F]I_i = 0.$$

بنا بر فرض، $2\dot{\mu} - \mu^2 F \neq 0$. بنابراین $I_i = 0$ و لذا F به یک متر ریمانی تقلیل می‌یابد. □

۵. اثبات قضیه ۳

در [۱۳]، نجفی-طیپی انحنای استرچ و انحنای میانگین استرچ مترهای C-کاهشی را به صورت زیر به دست

آورده‌اند.

لم ۲. ([۱۳]) فرض کنید F یک متر C-کاهشی روی منیفلد n -بعدی M باشد. انحنای استرچ و انحنای میانگین

استرچ متر F به صورت زیر خواهند بود:

$$(24)$$

$$\begin{aligned} \Sigma_{ijklm} &= \frac{2}{n+1} \{J_{i|m}h_{jk} - J_{i|k}h_{jm} + J_{j|m}h_{ik} - J_{j|k}h_{im}\} \\ &\quad - \frac{2}{n+1} \{(J_{m|k} - J_{k|m})h_{ij} + 2J_k L_{ijm} - 2J_m L_{ijk}\}, \end{aligned}$$

$$(25)$$

$$\bar{\Sigma}_{km} = 2(J_{k|m} - J_{m|k}).$$

برای یک (α, β) -متریک دلخواه $F := \alpha\varphi(s)$ ، $s = \beta/\alpha$ ، $s_i := db_i - b_j\theta_i^j$ که در آن $\theta^i := dx^i$ و

$\theta_i^j := \Gamma_{ik}^j dx^k$ فرم‌های الصاق لویی-چوی ویتای متر α را نشان می‌دهد. فرض کنید

$$r_{ij} := \frac{1}{2}(b_{i;j} + b_{j;i}), \quad s_{ij} := \frac{1}{2}(b_{i;j} - b_{j;i}), \quad r_j := b^i r_{ij}, \quad s_j := b^i s_{ij}$$

همچنین قرار می‌دهیم

$$s_0 := s_j y^j, \quad r_0 := r_j y^j, \quad s_{i0} := s_{ij} y^j, \quad r_{i0} := r_{ij} y^j.$$

فرض کنید که $G^i = G^i(x, y)$ و $\bar{G}^i = \bar{G}^i(x, y)$ به ترتیب ضرایب اسپری مترهای F و α را در همان سیستم

مختصات نشان می‌دهند. با استفاده از تعریف، تساوی زیر را به دست می‌آوریم

(۲۶)

$$G^i = \bar{G}^i + Py^i + Q^i,$$

که در آن

$$\begin{aligned} P &= \alpha^{-1}\theta[r_{00} - 2Q\alpha s_0], \\ Q^i &= \alpha Q s_0^i + \psi[r_{00} - 2Q\alpha s_0]b^i, \\ Q &= \frac{\dot{\varphi}}{\varphi - s\dot{\varphi}}, \\ \theta &= \frac{\varphi\varphi' - s(\varphi\varphi'' + \varphi'\varphi')}{2\varphi((\varphi - s\varphi') + (b^2 - s^2)\varphi'')}, \\ \psi &= \frac{1}{2} \frac{\varphi''}{(\varphi - s\varphi') + (b^2 - s^2)\varphi''}, \end{aligned}$$

به‌وضوح اگر β نسبت به α موازی باشد ($s_{ij} = 0, r_{ij} = 0$) آن‌گاه $P = 0$ و $Q^i = 0$. در این حالت $G^i = \bar{G}^i$ در y مربعی بوده و F یک متریک بروالد است.

حالا فرض کنید $\varphi = \varphi(s)$ یک تابع مثبت C^∞ روی $(-b_0, b_0)$ باشد. برای یک عدد $b \in [0, b_0)$ فرض کنید

(۲۷)

$$\Phi := -(Q - sQ')\{n\Delta + 1 + sQ\} - (b^2 - s^2)(1 + sQ)Q'',$$

که در آن

$$\Delta := 1 + sQ + (b^2 - s^2)Q'.$$

فرمول زیر را برای ضریب اسپری G^i یک (α, β) -متریک F داریم

$$G^i = \bar{G}^i + \alpha Q s_0^i + (-2Q\alpha s_0 + r_{00})(\theta\alpha^{-1}y^i + \psi b^i),$$

که در آن

$$\theta = \frac{Q - sQ'}{2\Delta}, \quad \psi = \frac{Q'}{2\Delta}, \quad r_{00} = r_{ij}y^i y^j, \quad s_0^i := s_i y^i, \quad s_j^i := a^{ih} s_{hj}.$$

با محاسبه مستقیم، می‌توانیم یک فرمول برای تاب کارت‌ان میانگین (α, β) -متریک‌ها به‌صورت زیر به‌دست بیاوریم

(۲۸)

$$I_i = -\frac{\Phi(\varphi - s\varphi')}{2\Delta\varphi\alpha^2}(\alpha b_i - s y_i).$$

بر طبق قضیه دایکه، یک متریک فینسلری ریمانی است اگر و تنها اگر $I = 0$. به‌وضوح یک (α, β) -متریک

$F = \alpha\varphi(s)$ ریمانی است اگر و تنها اگر $\Phi = 0$.

اثبات قضیه ۳. در $[\Delta]$ ، لی-شن انحنای لندسبرگ میانگین یک (α, β) -متریک $F = \alpha\varphi(s)$ ، $s = \beta/\alpha$ ،
به صورت زیر به دست آورده‌اند

$$J_i = -\frac{1}{\alpha^2\Delta(b^2 - s^2)} \left[\frac{\Phi}{\Delta} + (n+1)(Q - sQ') \right] (r_0 + s_0)h_i - \frac{h_i}{2\alpha^3\Delta(b^2 - s^2)} (\psi_1 + s\frac{\Phi}{\Delta})(r_{00} - 2\alpha Qs_0) - \frac{\Phi}{2\alpha^3\Delta^2} [-\alpha Q's_0h_i + \alpha Q(\alpha^2s_i - y_is_0) + \alpha^2\Delta s_{i0} + \alpha^2(r_{i0} - 2\alpha Qs_0) - (r_{00} - 2\alpha Qs_0)y_i], \quad (29)$$

که در آن $h_i := \alpha b_i - sy_i$ و

$$\psi_1 := \sqrt{b^2 - s^2} \Delta^{\frac{1}{2}} \left[\frac{\sqrt{b^2 - s^2}}{\Delta^{\frac{3}{2}}} \right]'$$

طبق فرض قضیه تساوی‌های $r_{ij} = 0$ و $s_i = 0$ برقرار هستند. در این حالت رابطه (۲۹) به صورت زیر در می‌آید

$$J_i = -\frac{\Phi}{2\alpha\Delta} s_{i0}.$$

برای متر کروینا، $\varphi = 1/s$ داریم

$$(30)$$

$$\Delta = \frac{1}{s^2} (b^2 - s^2),$$

$$(31)$$

$$\Phi = \frac{2n}{s^3} (b^2 - s^2).$$

در این حالت، اسپری و انحنای لندسبرگ میانگین متر F به صورت زیر خواهند بود

$$(32)$$

$$G^i = \bar{G}^i - \frac{1}{2} F s_0^i,$$

$$(33)$$

$$J_i = -n\beta^{-1} s_{i0},$$

که در آن اندیس 0 به معنی ضرب در γ^j است. بنابراین

$$(34)$$

$$G_j^i = \bar{G}_j^i - \frac{1}{2} (F_j s_0^i + F s_j^i),$$

(۳۵)

$$G_{jk}^i = \bar{G}_{jk}^i - \frac{1}{2}(F_{jk}s_0^i + F_j s_k^i + F_k s_j^i).$$

از (۳۳) مشتق افقی می‌گیریم.

(۳۶)

$$J_{i|j} = -n[(\beta^{-1})_{|j} s_{i0} + \beta^{-1} s_{ik|j} y^k].$$

یک محاسبه مستقیم نشان می‌دهد که

(۳۷)

$$\begin{aligned} (\beta)_{|j} &= \frac{\delta\beta}{\delta x^i} = \frac{\partial\beta}{\partial x^i} - G_i^m \frac{\partial\beta}{\partial y^m} = \frac{\partial\beta}{\partial x^i} - \left[\bar{G}_i^m - \frac{1}{2}(F_i s_0^m + F s_i^m) \right] \frac{\partial\beta}{\partial y^m} \\ &= \frac{\partial b_k}{\partial x^i} y^k - \left[\bar{G}_i^m - \frac{1}{2}(F_i s_0^m + F s_i^m) \right] b_m = \frac{\partial b_k}{\partial x^i} y^k - b_m \bar{G}_i^m = s_{0i} - b_m \bar{G}_i^m. \end{aligned}$$

بنابراین

(۳۸)

$$(\beta^{-1})_{|i} = -\frac{1}{\beta^2} (s_{0i} - b_m \bar{G}_i^m).$$

با استفاده از (۲۵) و (۳۳) داریم

(۳۹)

$$\begin{aligned} \bar{\Sigma}_{ij} &= -2n[(\beta^{-1})_{|j} s_{i0} - (\beta^{-1})_{|i} s_{j0} + \beta^{-1}(s_{ik|j} - s_{jk|i}) y^k] \\ &= \frac{2n}{\beta^2} [(s_{0j} - b_m \bar{G}_j^m) s_{i0} - (s_{0i} - b_m \bar{G}_i^m) s_{j0}] - \frac{2n}{\beta} [s_{ik|j} - s_{jk|i}] y^k. \end{aligned}$$

بنا بر فرض قضیه، رابطه (۳۹) به صورت زیر تحلیل می‌یابد

(۴۰)

$$[(s_{0j} - b_m \bar{G}_j^m) s_{i0} - (s_{0i} - b_m \bar{G}_i^m) s_{j0}] = \beta [s_{ik|j} - s_{jk|i}] y^k.$$

از طرفی عبارت زیر برقرار است

$$b^i s_{ik|m} = -s_m^i s_{ik}.$$

لذا با ضرب (۴۰) در b^i داریم

(۴۱)

$$b^i b_m \bar{G}_i^m s_{j0} = \beta [-s_j^i s_{ik} - s_{jk|i} b^i] y^k.$$

همچنین با ضرب (۴۱) در y^j داریم

$$s^i_0 s_{i0} = 0$$

که ایجاب می‌کند $s^i_j = 0$ لذا نسبت به α موازی باشد. در این حالت، F به یک متر بروالدی تقلیل می‌یابد. لذا اثبات تمام می‌شود. $\square$

References

1. P.L. Antonelli R. Ingarden and M. Matsumoto, *The Theory of Sprays and Finsler Spaces with Applications in Physics and Biology*, Kluwer Academic Publishers, 1993.
2. D. Bao, S. S. Chern and Z. Shen, *An Introduction to Riemann-Finsler Geometry*, Springer-Verlage, 2000.
3. L. Berwald, *Über Parallel Übertragung in Räumen mit allgemeiner Massbestimmung*, Jber. Deutsch. Math.-Verein., **34**(1926), 213-220.
4. E. Cartan, *Les espaces de Finsler*, Hermann Paris, 1934.
5. B. Li and Z. Shen, *Ricci curvature tensor and non-Riemannian quantities*, Canad. Math. Bull. **58**(2015), 530-537.
6. M. Matsumoto, *A theory of three-dimensional Finsler spaces in terms of scalars*, Demonstr. Math., **6**(1973), 223-251.
7. M. Matsumoto, *Remarks on Berwald and Landsberg spaces*, Contemporary Math. **196**(1996), 79-81.
8. M. Matsumoto, *On C-reducible Finsler spaces*, Tensor, N.S. **24**(1972), 29-37.
9. M. Matsumoto, *An improvement proof of Numata and Shibata's theorem on Finsler spaces of scalar curvature*, Publ. Math. Debrecen. **64**(2004), 489-500.
10. M. Matsumoto and S. Hōjō, *A conclusive theorem for C-reducible Finsler spaces*, Tensor, N.S. **32**(1978), 225-230.
11. X. Mo, Z. Shen and H. Liu, *A new quantity in Riemann-Finsler geometry*, Glasgow Math. J. **54**(2012), 637-645.

12. B. Najafi, Z. Shen and A. Tayebi, *Finsler metrics of scalar flag curvature with special non-Riemannian curvature properties*, Geometriae Dedicata, **131**(2008), 87-97.
13. B. Najafi and A. Tayebi, *Weakly stretch Finsler metrics*, Publ. Math. Debrecen, **91**(2017), 441-454.
14. Z. Shen, *On some non-Riemannian quantities in Finsler geometry*, Canad. Math. Bull. **56**(2013), 184-193.
15. Z. Shen, *On R-quadratic Finsler spaces*, Publ. Math. Debrecen. **58**(2001), 263-274.
16. Z. I. Szabó, *Positive definite Berwald spaces (Structure theorems on Berwald spaces)*, Tensor (N.S.), **35**(1981), 25-39.
17. Z. I. Szabó, *Berwald metrics constructed by Chevalley's polynomials*, Preprint arXiv:math.DG/0601522 (2006).
18. A. Tayebi and H. Sadeghi, *On Cartan torsion of Finsler metrics*, Publ. Math. Debrecen. **82**(2) (2013), 461-471.
19. A. Tayebi and T. Tabatabaeifar, *Douglas-Randers manifolds with vanishing stretch tensor*, Publ. Math. Debrecen. **86**(2015), 423-432.